

Modtaget i sekretariatet den 8/10-19

Afregistrering af forældreskab - imod børnenes tarv

Kære medlem af Folketingets Socialudvalg

Vi har bedt om foretræde for Socialudvalget for at gøre opmærksom på, at Ankestyrelsen forsøger at fjerne os som forældre til vores børn, ved at ville afregistrere den ene forælder. Vores børn er født af surrogatmødre i USA. Ankestyrelsen har i 2016 indført en praksis, hvor det kun er den ene forælder der kan registreres som forælder, og hvor det som udgangspunkt *aldrig* er muligt at barnet stedbarnsadopteret af den anden tiltænkte forælder (heller ikke for en biologisk mor).

Derfor er børn født af surrogatmødre i en sårbar situation, især under ulykkelige omstændigheder, når en af de tiltænkte forældre dør eller ved skilsmisse. Dette på trods af, at partier, der udgør et stort folketingsflertal, i foråret tilkendegav, at de gerne vil lave om på praksis, så barnets tarv sikres, jf. <https://www.dr.dk/nyheder/politik/partier-vil-sikre-boern-af-rugemoedre-foraeldre-loven-er-gammeldags-og-skaev>.

I ovenstående artikel, var vi meget glade for kommentarerne fra både SF, S, R, LA, V og DF, som alle tilkendegiver at praksis strider imod barnets tarv, og at man ønsker at ændre den. Blandt andet udtaler vores nye børneminister Pernille Rosenkrantz-Theil (daværende medlem af socialudvalget), at den nuværende lovgivning er "gammeldags og skæv", at det er "bedst for et barn at have to forældre", samt at "når barnet kommer til Danmark, så er vores primære hensyn at passe på barnet".

Men der er ikke sket nogle ændringer på trods af, at et stort flertal af politikere gerne vil sørge for, at børn, som bliver født af surrogatmødre i udlandet hurtigt kan blive registreret som børn af begge tiltænkte forældre i Danmark. Vi håber derfor, at Socialudvalget vil skubbe på for, at Folketinget præciserer adoptionsloven, så de fungerende forældre anderkendes som juridiske forældre fra starten, enten via stedbarnsadoption (som Norge og Sverige) eller ved anerkendelse af udenlandske fødselsattester (som UK og Tyskland). På kort sigt, håber vi endvidere, at Socialudvalget vil anmode Social- og Indenrigsministeren om, at ændre praksis hos Ankestyrelsen, således at børnenes tarv sikres.

Vi vil gerne understrege, at problemstillingen i disse sager *ikke* drejer sig om stillingtagen for eller imod kommercielt rugemoderskab. Det handler derimod om at beskytte barnets tarv. Man kan sagtens være imod en legalisering af kommercielt rugemoderskab i Danmark og samtidig være med til at sikre, at børn født af surrogatmødre har ret til de to forældre, som de var tiltænkt og som er deres fungerende og eneste forældre. Andre europæiske lande (fx. Sverige, Norge, Tyskland og England) har allerede ændret praksis, så de anerkender forældreskabet fra begyndelsen, selvom de ligesom Danmark ikke tillader kommerciel surrogaci indenlands. Sverige og Norge har endda stort set enslydende lovgivning med Danmark, men alligevel fortolker de den markant anderledes end Ankestyrelsen, med henblik på at tilgodese barnets tarv.

Situationen for os

Vi er to par, som har fået børn i USA af amerikanske surrogatmødre. Børnene blev registreret i CPR

af kommunen ved hjemkomsten med begge fædre som forældre. Vores børn er henholdsvis 1 og 3 år, samt 1 og 4 år gamle. I foråret modtog vi et brev fra kommunen om, at de ville "fjerne os begge som forældre", hvis vi ikke afregistrerede den ikke-biologiske far. Dette var en trussel uden hjemmel i loven, og vi fik den heldigvis trukket tilbage ved at kontakte forvaltningen. Men det var Ankestyrelsen, som havde opfordret kommunen til at ændre registreringen.

En afregistrering har vidtrækkende konsekvenser for vores børn:

- Deres arveret til den ikke-biologiske far og bedsteforældre bortfalder, inkl. børnepension
- I tilfælde af at deres biologiske far dør, er de ikke garanteret at kunne blive sammen med deres søskende og ikke-biologiske far
- I tilfælde af en afregistrering vil vores børn ikke længere være juridiske søskende, da de vil få forskellige fædre
- I tilfælde af at deres biologiske far dør, har det store praktiske konsekvenser for hele deres familie, idet den ikke-biologiske far ikke vil kunne sidde i uskiftet bo. Det vil kunne betyde, at familien vil skulle flytte fra hjemmet
- I tilfælde af skilsmisse er de ikke garanteret samkvem med deres ikke-biologiske far og søskende

Ankestyrelsens praksis har betydning for flere hundrede danske børn

Vores situation er ikke unik: Flere hundrede danske børn er i fare for at miste eller aldrig få deres rettigheder til deres retmæssige forældre pga. Ankestyrelsens nye praksis fra 2016, heraf er langt de fleste børn i heteroseksuelle forhold, hvor det ofte er den biologiske mor, som nægtes stedbarnsadoption. Med baggrund i en fortolkning af forarbejderne til adoptionsloven fra 1986, diskriminerer Ankestyrelsen børn, som er født af udenlandske surrogatmødre, ved at nægte stedbarnsadoption til den ikke-fødende tiltænkte mor i heteroseksuelle forhold (også selv om tiltænkte mor er den biologiske mor) og den ikke-genetiske far i homoseksuelle forhold, hvis der har været ydet kompensation til rugemoderen (herunder tabt arbejdsfortjeneste ved gravitetsrelateret sygefravær mv.). Ankestyrelsen har i **september 2016** – uden at spørge Folketinget – fastlagt en praksis, hvor disse tiltænkte forældre som udgangspunkt aldrig kan blive juridiske forældre. Og selv hvis der ikke har været kompensation, skal der gå mindst 2,5 år før stedbarnsadoption er mulig. Udover ovenstående komplikationer for barnet, har Ankestyrelsens praksis også den konsekvens, at den tiltænkte forælder aldrig kan få barsel, hvilket også strider imod barnets tarv.

Ankestyrelsens principafgørelse forekommer at være imod sociallovgivningens styrende princip om, at der skal tages udgangspunkt i barnets tarv. Faktisk udgav Social- og Indenrigsministeriet i **maj 2016** en rapport "Forældreskab i børneloven", hvor der blandt andet konkluderes, at det kan "være nærliggende at overveje, om det med en lovændring er muligt at sikre barnets retsstilling bedre i de tilfælde, hvor en surrogataftale er realiseret, og barnet er kommet til landet. En løsning kunne være at muliggøre en stedbarnsadoption på et tidligere tidspunkt. Dette vil kunne sikre barnet, at begge tiltænkte forældre bliver barnets retlige forældre fra et tidligt tidspunkt. En sådan løsning vil være i tråd med gældende svensk ret."

Det vil sige blot få måneder før Ankestyrelsens praksisændring, konkluderer Social- og

Indenrigsministerets rapport, at man bedre sikrer barnets tarv ved at tillade stedbarnsadoption tidligt. Ankestyrelsen vælger at ignorere denne konklusion, men strammer til gengæld fortolkningen af reglerne så den tiltænkte forælder **aldrig** kan blive retlig forælder til barnet, hvis der har været såkaldt "vederlag".

Derudover er Ankestyrelsens nye praksis strid med Den Europæiske Menneskeretsdomstols nylige udtalelse fra 2019 om, at medlemslandene skal anerkende begge tiltænkte forældre fra starten i surrogacy-sager, og det er således en krænkelse af barnets menneskerettigheder, som er sikret i Menneskeretskonventionens artikel 8.

Hvordan kan Folketinget løse problemet?

Vi anbefaler først og fremmest, at **adoptionsloven præciseres**, således tiltænkte forældre kan få lov at stedbarnsadoptere fra fødslen, som i Norge og Sverige.

Derudover anbefaler vi på den korte bane, at Socialudvalget beder Social- og Indenrigsministeren om at ændre praksis. Det var nemlig Ankestyrelsen selv, som gjorde praksis mere restriktive i 2016, uden at Folketinget var inddraget. Det vil sige, at dette er en ændring, ministeren kan foretage i morgen. Denne praksisændring skal muliggøre stedbarnsadoption til den tiltænkte forælder hurtigt efter fødslen, uanset om der har været kompensation eller ej til surrogatmoderen.

Sammenfatning

Der kan sammenfattes følgende om Ankestyrelsens praksis:

- Den er diskriminerende i forhold til forskellige familieformer, idet den ikke-fødende mor i lesbiske par kan få lov at stedbarnsadoptere fra fødslen
- Den strider imod barnets tarv
- Den strider imod et ønske fra et bredt flertal i Folketinget om at sikre barnet to forældre
- Den forekommer at stride imod Menneskeretskonventionens artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv
- Den strider imod Social- og Indenrigsministeriets rapport fra 2016 om, hvordan man bedst sikrer barnets rettigheder
- Den strider imod sociallovgivningens bærende princip om, at barnets tarv altid kommer i første række

Vi håber derfor, at Socialudvalget vil være med til at bede Social- og Indenrigsministeren om at få Ankestyrelsen til at ændre praksis, så vi på den korte bane sikrer danske børns rettigheder til deres forældre, samt at igangsætte en ændring af adoptionsloven.

Vi ser frem til at uddybe sagen for medlemmerne af Socialudvalget.